

OPINIA

KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 13 marca 2015 r.

**w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego,
ustawy – Prawo o notariacie oraz niektórych innych ustaw (wpisany w wykazie prac
Rady Ministrów pod nr UC 156)**

Po zapoznaniu się z projektem ustawy z dnia 26 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o notariacie oraz niektórych innych ustaw, a także mając na uwadze okoliczność, że głównym celem projektu jest przyjęcie rozwiązań niezbędnych do efektywnego wykonywania w Polsce rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego (Dz. Urz. UE L 2012 r., Nr 201, s. 107), Krajowa Rada Sądownictwa generalnie pozytywnie ocenia kierunek zaproponowanych zmian legislacyjnych.

Krajowa Rada Sądownictwa zwraca jednak uwagę, że projektowane rozwiązania w zakresie dotyczącym zmiany art. 39 Kodeksu postępowania cywilnego (dalej „kpc”) wykraczają poza przedmiot regulacji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 oraz nie są konieczne dla prawidłowego stosowania tych przepisów prawa europejskiego. Projektowana nowelizacja art. 39 kpc zakłada zmianę kryterium ustalania wyłącznej właściwości miejscowej sądu w sprawach spadkowych oraz spraw rozpoznawanych w procesie. Dotychczas stosowane kryterium ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy jest zrozumiałe i było w pełni użyteczne. W praktyce sądowej mogą powstać natomiast wątpliwości przy wykładni pojęcia „ostatnie miejsce zwykłego pobytu spadkodawcy”, albowiem pojęcie to - w przeciwieństwie do miejsca zamieszkania osoby fizycznej - nie zostało zdefiniowane w przepisach krajowych ani też przepisach Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012. Nie można natomiast zakładać, aby racjonalny ustawodawca utożsamiał pojęcia „miejsce zamieszkania” i „miejsce zwykłego pobytu”, albowiem wówczas omawiana zmiana byłaby bezprzedmiotowa. Wskazują również na to regulacje zawarte w art. 1108 § 1 kpc i 1109 kpc, w których ustawodawca wyróżnia oba te pojęcia. Na marginesie zaznaczyć należy, że ustawodawca europejski w art. 44 i 45 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012

posługuje się pojęciem „miejsca zamieszkania strony”, co może stanowić dodatkowy argument przeciwko wprowadzaniu proponowanych zmian. Wymaga także podkreślenia, że sprawy rozpoznawane w procesie, do których odnosi się art. 39 kpc różnią się zdecydowanie charakterem od postępowania w sprawie poświadczenia dziedziczenia. W uzasadnieniu projektu nie wskazano zaś argumentów przemawiających za stosowaniem identycznego kryterium właściwości sądu w postępowaniach wyraźnie różniących się ich charakterem. Z tych względów Krajowa Rada Sądownictwa negatywnie ocenia propozycję zmian art. 39.

Krajowa Rada Sądownictwa negatywnie ocenia również propozycję nowelizacji art. 610 § 1, 673 pkt 4, 675 i art. 676 kpc. Skrócenie z sześciu miesięcy do trzech miesięcy terminu do zgłoszenia i udowodnienia przez spadkobierców praw do spadku nie uwzględnia należycie celu tej regulacji oraz realnych możliwości uzyskania przez spadkobierców informacji o toczącym się postępowaniu, tym bardziej, że projekt nie zakłada zmiany formy ogłoszenia.

Zastrzeżenia budzi również sposób redakcji kilku przepisów. Ich wykładania może budzić wątpliwości (np. art. 1142⁶ § 2 kpc co do dopuszczalności skargi kasacyjnej w przypadku odrzucenia zażalenia), bądź wydaje się niepoprawna z punktu widzenia techniki legislacyjnej (art. 664 i 1142⁶ § 3 kpc oraz art. 6 ust. 1 projektowanej ustawy).

Krajowa Rada Sądownictwa zwraca także uwagę, że w projekcie nie uregulowano w sposób dostateczny kwestii rejestracji europejskiego poświadczenia spadkowego.